

Miljødepartementet
Postboks 8013 Dep,
0030 Oslo

Oslo 14 september, 2010.

Det faglige grunnlaget for oppdatering av forvaltningsplanen for Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten

Bayerngas Norge forstår det slik at forvaltningsplanen skal legge til rette for verdiskaping gjennom bærekraftig bruk av ressurser og goder og samtidig opprettholde økosystemenes struktur, virkemåte og produktivitet. En etterfølgende konsekvensutredning skal legge best mulig grunnlag for å vurdere hvordan den planlagte petroleumsaktiviteten vil påvirke miljøforhold, naturressurser, næringsmessige interesser og andre brukerinteresser. Forvaltningsplanen vil følgelig være generell og ikke knyttet spesifikt til oljevirkksomheten, mens konsekvensutredningen er spesifikt fokusert på virkningene av petroleumsvirksomhet. Forvaltningsplanen har i tillegg mangler innenfor samfunnsøkonomi og lokal involvering og vil følgelig ikke på noen måte være et tilstrekkelig dokument for å beslutte om fremtidig petroleumsvirksomhet i havområdene utenfor Lofoten. Bare en konsekvensutredning vil inneholde tilstrekkelig informasjon til å beslutte om framtidig petroleumsvirksomhet.

Det foreliggende grunnlag for forvaltningsplanen representerer et betydelig arbeid av høy kvalitet og med mange relevante samfunnsaktører representert. Det framstår likevel som lite egnet til beslutninger om framtidig petroleumsvirksomhet. Bakgrunnen er at det er Miljøverndepartementet som langt på vei har definert hvem som har fått delta i prosessen, og bildet som avtegnes har mer fokus på negative sider ved petroleumsvirksomheten enn for fiske, havbruk, skipsfart og turisme og lite oppmerksomhet mot positive sider ved petroleumsvirksomheten.

Forvaltningsplanen vil følgelig være uegnet som beslutningsgrunnlag vedrørende framtidig petroleumsvirksomhet av to grunner: For det første er ikke formålet med en forvaltningsplan å ta stilling til omfanget av en enkelt næring, i tillegg mangler den vesentlig informasjon. For det andre framstår grunnlaget som farget av uhellet i Mexico-gulven med stort fokus på uheldige sider ved petroleumsvirksomhet og lite fokus på positive virkninger av petroleumsvirksomhet. Bayerngas Norge ser på denne bakgrunn fram mot igangsettingen av en balansert, inkluderende og åpen konsekvensutredning der ulike synspunkter kommer likeverdig til uttrykk.

Nedenfor har vi gitt en del generelle kommentarer til rapporten.

Kommentarer til høringsprosessen og hovedrapporten

Det faglige arbeidet er omfattende med 3 rådgivende arbeidsgrupper i samarbeid med 26 direktorater og forskningsinstitusjoner. Miljøverndepartementet (MD) har samordnet og koordinert arbeidet med departementene og de 3 arbeidsgruppene. Høringsprosessen inkludert alle rapporter og innkomne kommentarer er tilrettelagt for offentligheten på en oversiktelig måte på Miljøverndepartementets (MD) hjemmeside. Hovedrapporten er omfattende, men fremstår strukturert, oversiktlig og faglig robust.

En rekke prinsipper og begreper er beskrevet i rapportens hovedtekst og noen av disse sentrale begrepene brukes forskjellig. Det hadde vært en fordel om disse hadde vært definert mer entydig i kapittel 13 "Forkortelser og definisjoner". Eksempelvis vises det til uklarheter ved bruk av begrepene "sårbare områder" og "verdifulle områder" samt hvilke kriterier og eventuelle myndighetskrav som ligger til grunn for disse begrepene.

Utvikling av oljevirkksomheten og samfunnsmessige ringvirkninger

Hovedrapporten viser til analyser og resultater som bekrefter at det er betydelige olje- og gassressurser i forvaltningsplanområdet. Gass- og oljevirkksomheten representerer en tredjedel av statens inntekter og halvparten av norsk eksport. Underlagsrapporten angående de regionale ringvirkninger (ref. 3) viser bl.a at petroleumsvirksomheten bidrar med betydelig økt sysselsetting i de tre nordligste fylkene. Rapporten underbygger tidligere beregninger hvor det er anslått at petroleumsvirksomhet utenfor Lofoten og Vesterålen vil kunne gi 1.000-2.000 nye arbeidsplasser fordelt på flere bransjer (transport, tjenesteytende, servicenæring, olje- og gass næringen). Dersom "Fremtidsbilde 2009" utarbeidet av Oljedirektoratet legges til grunn er antall arbeidsplasser i Nord-Norge beregnet til 4.000-6.000. I tillegg viser rapporten at olje- og gassvirksomheten ikke vil fortrenge andre næringer i regionen. Hovedrapporten er avgrenset til å beskrive de samfunnsmessige ringvirkninger lokalt og nasjonalt. Etter BGNs oppfatning burde hovedrapporten fokusere på vurderinger med hensyn til kost/nytte ved etablering av petroleumsaktivitetene, økt verdiskapning og i større grad belyse resultater fra den regionale ringvirkningsanalysen. Ringvirkningsstudiene bør utvides slik at de nasjonale verdiskapningene også beskrives.

Miljøpåvirkning av offshoreaktiviteter

Hovedrapporten beskriver mulig påvirkning og skade på økosystemer, biologiske ressurser og spesielt skade på verdifulle bunnssamfunn som kaldtvannskoraller og svamper. BGN synes beskrivelsen er noe ensidig rettet mot offshore aktiviteter og i mindre grad beskriver skader forårsaket ved fiskerivirkosomhet og spesielt ved bunntåling.

Kapittel 3.1 i hovedrapporten beskriver rammebetingelser og myndighetenes spesifiserte krav til operasjonelle utslipp ved leteboring og produksjon av olje og gass. Generelt sett omfatter kravene at det ikke skal være utslipp til sjø av produsert vann, borekaks eller boreslam ved normal drift. Utslipp fra topphullseksjonen som ikke inneholder kjemikalier eller stoffer med uakseptable miljøegenskaper er unntatt de generelle kravene. Utslipp av kaks og partikler skal heller ikke medføre skadelige effekter på sårbare miljøkomponenter, dvs gytefelt, korallrev og annen sårbar bunnfauna. I denne forbindelsen viser vi til at det er gjennomført flere leteboringer i Norskehavet i nærområdet til forekomster av kaldtvannskoraller. Disse boringene har bidratt til betydelig økt kunnskap og erfaringer for å kunne gjennomføre boring uten å medføre skade på korallforekomster og andre verdifulle biologiske ressurser. OLF organiserte en internasjonal "workshop" om koraller i juni 2010 med bred deltagelse fra myndigheter, forskningsinstitusjoner og oljeselskaper (ref. 4). Workshopen synliggjorde operatørens grundige kartlegging av koraller, bruk av spesifikke spredningsberegninger, miljørisikovurderinger samt ulike risikoreduserende tiltak og tekniske løsninger. I tillegg ble resultater presentert fra det internasjonale forskningsprogrammet "Coral Risk Assessment, Monitoring and Modelling" (CORAMM, ref. 5). Resultatene viser blant annet at koraller er mindre sensitive for nedslamming enn tidligere antatt. Bayerngas Norge mener dette arbeidet bør inkluderes i den reviderte forvaltningsplanen.

Klif har nylig offentliggjort rapporten "Tilførselsprogrammet 2009. Overvåking av tilførsler og miljøtilstand i Barentshavet og Lofoten området" (ref. 6). I følge rapporten er tilførsel av de målte miljøfarlige stoffer til Barentshavet hovedsakelig forårsaket ved transport via luften fra andre deler av verden. Skipstrafikken dominerer mht tilførsel av olje og bunnstoffet tributyltinn (TBT). Det nevnes forøvrig i rapporten at data om utslipp fra petroleumsvirksomheten ikke var tilgjengelig ved utarbeidelsen av rapporten. Etter BGNs oppfatning er dette informasjon som bør inkluderes i det videre arbeidet med forvaltningsplanen.

Akutte utslipp og oljevernberedskap

Basert på dagens kunnskap beskriver rapporten etter BGN's oppfatning et realistisk bilde av sannsynligheten for akutte hendelser. Hovedrapporten konkluderer imidlertid med at sjøtransporten i området bidrar mer til den totale miljørisikoen enn olje- og gassvirksomheten. Hovedtrekkene viser at selv større akutte oljeutslipp fra offshoreaktiviteter vil ha begrenset skade på fiskebestanden, men et slikt utslipp vil ha potensial til å påføre betydelig miljøskade på sårbare biologiske ressurser slik som ulike arter av sjøfugl og sjøpattedyr. Utdfordringen mht beredskap vil i stor grad være relatert til kort drivtid og stranding på sårbare kystområder.

Det har pågått mye teknologisk og boreteknisk utvikling i den senere tid for å forebygge uhellutslipp. Det har skjedd vesentlige forbedringer innen oljevernberedskap bl.a basert på utbyggingen av Goliat-feltet. Dette omfatter organisering med tettere samarbeid mellom kommunal og privat beredskap, bruk av fiskefartøy og en videre etablering av

kyst- og strandsoneberedskap ved oljeforurensning. I tillegg har det vært videreutvikling av utstyr for oppdagelse og overvåking av olje i mørke og ved dårlig sikt. Det nevnes også at i planområdet er det hovedsakelig lavt reservoartrykk og lav reservoartemperatur som normalt vil medføre en lavere sannsynlighet for utblåsning. Vi mener hovedrapporten ikke reflekterer dette tilstrekkelig og at disse betraktningene bør inkluderes i det videre arbeidet.

Kunnskapsbehov og overvåking

De særlig verdifulle og sårbare områdene i Barentshavet og Lofoten er systematisk beskrevet i kapittel 7. Programmet "Marin arealdatabase for norske kyst- og havområder" (MAREANO) (ref. 7) har bidratt betydelig med kartlegging av kunnskapen som nå foreligger om arter, naturtyper og bunnsamfunn. I tillegg har oljenæringen gjennomført en rekke kartlegginger og overvåkningsstudier av biologiske ressurser, bunnfauna og havbunnsmiljø i forbindelse med leteboring og feltutbygging. Resultater og referanser til oljeindustriens programmer og undersøkelser burde i større grad vært beskrevet i rapporten.

Myndigheter og oljeindustrien har et felles mål om å øke kunnskapsnivået for å foreta hensiktsmessige og nødvendige tiltak. Målrettet kunnskapsøkning bør prioriteres og samordnes på best mulig måte. I denne forbindelsen oppfordrer Bayerngas Norge til at det etableres en bedre standardisering av miljøkartlegging og metodikk slik at resultater kan benyttes best mulig. Det foreligger allerede vilkår fra Oljedirektoratet ved TFO og søknadsrunder om at "Kartleggingen av sjøbunnen skal gjennomføres på et format som kan gå inn i MAREANO før igangsetting av virksomhet i aktuelle blokker." Ved gjennomgang av MAREANO og henvendelse til ansvarlige myndigheter og faginstanser har vi erfart at det fortsatt ikke foreligger noe felles definisjon av hva dette kravet innebærer. Valg av metode og gjennomføring er ofte avgjørende for tolkning og kategorisering av bunnsamfunn. For å kunne generere kunnskap til felles nytte ser vi at det vil være hensiktsmessig og resursbesparende at formatet og metodikken er mest mulig harmonisert og standardisert.

Internasjonalt arbeid

Relevante internasjonale konvensjoner og EU direktiver (eksempelvis EUs Havstrategidirektiv, EUs rammedirektiv for vann, OSPAR og IMO) er oversiktlig beskrevet i hovedrapporten (kapittel 2). Bayerngas Norge savner imidlertid beskrivelse av EUs krav til håndtering av kjemikalier slik de beskrives i REACH (ref 8) I denne forbindelse er det et poeng at det for tiden foregår en harmoniseringsprosess mht OSPARs kjemikaliereregime. Dette arbeidet vil kunne medføre endrede dokumentasjonskrav, risikoreduserende tiltak og begrensning av kjemikalier som benyttes på sokkelen.

Norge deltar aktivt i flere internasjonale konvensjoner og fora, og det forventes god samordning mellom departementene og utøvende direktorater (Klif og Direktoratet for Naturforvaltning). Bortsett fra enkelte av de internasjonale programmene er de ansvarlige myndigheter ikke beskrevet i hovedrapporten. Det er heller ikke beskrevet hvilke direktorater som representerer Norge i de nevnte konvensjoner eller fora. Vi ser det som formålstjenelig for alle parter at det er en konstruktiv dialog mellom myndigheter og næringen i forkant av beslutninger som kan ha betydning for offshorevirksomheten. Hovedrapporten beskriver ikke hvordan myndighetene sikrer samordning og koordinering av det internasjonale arbeidet.

Med hilsen

Trond Bjerkan
Deputy managing director
Bayerngas Norge

Referanser og linker

1. Miljøverndepartementet , høringsprosessen:
<http://www.regjeringen.no/nb/dep/md/aktuelt/nyheter/2010/Horing-av-faglig-grunnlag-for-oppdatering-av-forvaltningsplanen-for-Barentshavet--Lofoten.html?id=601957>
2. Hovedrapporten: Fisken og havet, særnummer 1a-2010: ”Det faglige grunnlaget for oppdateringen av forvaltningsplanen for Barentshavet og havområdene utenfor Lofoten”
3. Ringvirkningsanalysen i forbindelse med oppdatering av helhetlig forvaltningsplan for Barentshavet-Lofoten:
<http://www.regjeringen.no/nb/dep/md/tema/hav--og-vannforvaltning/forvaltningsplan-barentshavet.html>
4. OLF coral workshop (juni 2010) : <http://www.iris.no/coralworkshop2010>
5. CORAMM programmet: <http://www.irccm.org/corammm/CORAMMM.htm>
6. Klif-rapport (mai 2010): ”Tilførselsprogrammet 2009. Overvåking av tilførsler og miljøtilstand i Barentshavet og Lofotenområdet”:
<http://www.klif.no/Aktuelt/Nyheter/2010/August-2010/Lite-miljoskadelige-stoffer-i-Barentshavet>
7. MAREANO programmet : <http://www.mareano.no>
8. EUs kjemikaliregulering REACH : <http://www.klif.no/reach>